



Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Новгород-Сіверської міської медичної частини № 31 філії
Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної
кримінально-виконавчої служби України» в Чернігівській області**

27.02.2025

м. Чернігів, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 27.02.2025 групою НПМ здійснено відвідування Новгород-Сіверської міської медичної частини № 31 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Чернігівській області (далі – Медична частина).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Жмака Ірина Миколаївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Кебець Інна Андріївна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернігівській області;

Гавриль Олена Анатоліївна, представник громадської організації;

Мойсеєнко Анжела Вячеславівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Медична частина знаходиться за адресою: вул. Миколаївська, 31, м. Новгород-Сіверський, Чернігівська обл., на території Державної установи «Новгород-Сіверська установа виконання покарань (№ 31)» (далі – Установа).

Керівництво Медичної частини: Комар Світлана Сергіївна.

Медична частина забезпечує надання первинної лікувально-профілактичної, загальної стоматологічної та рентгенологічної допомоги, екстреної медичної допомоги особам, узятим під варту та засудженим, які перебувають в Установі та здійснює медичний контроль за станом здоров'я шляхом проведення первинних та періодичних медичних оглядів, обстежень, надання первинної амбулаторної медичної допомоги, що включає консультацію лікарів, діагностику і лікування основних найпоширеніших захворювань, а також організовує надання спеціалізованої медичної допомоги в інших лікувально-профілактичних закладах охорони здоров'я Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» чи Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ).

Медична частина має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджену наказом МОЗ від 21.12.2019 № 2639 за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, загальна практика-сімейна медицина, стоматологія, психіатрія, рентгенологія; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, сестринська справа, лабораторна справа (клініка).

Згідно штатного розпису штат Медичної частини складається із: завідувача медичної частини-лікаря (1 шт.од.), лікаря загальної практики-сімейного лікаря (1 шт. од.), лікаря-стоматолога (0,5 шт.од.), лікаря-рентгенолога (0,5 шт.од.) лікаря-психіатра (0,5 шт.од.), лікаря-отоларинголога (0,5 шт.од.), лікаря-офтальмолога (0,5 шт.од.), фельдшера (5,5 шт.од.), сестри медичної зі стоматології (0,5 шт.од.), сестри медичної (0,5 шт.од.), рентгенолаборанта (0,5 шт.од.), асистента фармацевта (0,5 шт.од.), молодшої медичної сестри (0,5 шт.од.), дезінфектора (0,5 шт.од.), лаборанта кабінету лабораторних досліджень (0,5 шт.од.).

Вакантними залишаються посади лікаря-отоларинголога, лікаря-офтальмолога.

Медична частина має у своєму складі: аптеку (склад), маніпуляційний кабінет, кабінет амбулаторного прийому, стоматологічний кабінет, рентгенологічний кабінет, клініко-діагностичну лабораторію, інфекційний ізолятор.

Медична допомога засудженим до довічного позбавлення волі надається в кімнаті амбулаторного прийому, за бажанням засудженого наодинці з медичним працівником або у присутності персоналу Установи.

На дату моніторингового відвідування в Установі перебувало 107 осіб, які перебувають на медичному обслуговуванні в Медичній частині.

Амбулаторну допомогу в Медичній частині у 2023 році отримали 1270 осіб, у 2024 році – 1300. Направлено на стаціонарне лікування до лікувальних закладів Державної кримінально-виконавчої служби України у 2023 році – 3 пацієнта, 2024 році – 4. Протягом 2024 року у Медичній частині проведено 117 рентгенограм.

Профілактичні огляди засуджених та утримуваних осіб проводяться згідно затвердженого графіку два рази на рік.

В Установі перебуває 4 особи, які отримують антиретровірусну терапію з приводу вірусу імунодефіциту людини (далі – ВІЛ). Обстеження на вірусне навантаження здійснюється у лабораторії Чернігівської міської медичної частини філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Чернігівській області, обстеження на CD4 – в лабораторії комунального некомерційного підприємства «Чернігівська обласна лікарня». Протягом 2024 року на вірусне навантаження скеровано 8 зразків крові, на CD4 – 8 зразків крові.

Медична частина забезпечена швидкими тестами на виявлення ВІЛ та препаратами для проведення антиретровірусної терапії (далі – АРТ) в достатній кількості (у 2024 році – проведено 225 обстежень, у 2025 році – 87).

Протягом року в Установі проведено 20 тестувань на наявність вірусного гепатиту В та 23 на наявність вірусного гепатиту С, позитивних результатів не виявлено. Противірусне лікування з приводу хронічного вірусного гепатиту С у 2024 році отримали 2 особи.

В Установі перебуває одна особа хвора на туберкульоз та отримує відповідне лікування.

У Медичній частині створена комісія з інфекційного контролю та затверджений план заходів з інфекційного контролю на 2025 рік.

В Установі відбувають покарання 5 осіб із встановленою III групою інвалідності.

Засуджені мають змогу отримувати дієтичне харчування згідно медичного висновку, на день відвідування кількість таких осіб становила 3 пацієнта.

Лікарі Медичної частини з 2025 року отримали доступ до електронної системи охорони здоров'я та можливість створення, внесення, перегляду та обміну медичними записами, електронними медичними картами пацієнтів, іншою інформацією та документами.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснювалось 14.06.2023, за результатами якого надавались рекомендації ДУ «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» вжити заходів:

щодо усунення виявлених порушень права на медичну допомогу засуджених та узятих під варту осіб, які утримуються в Установі;

укомплектування штату медичної частини лікарем-стоматологом відповідно до потреби надання медичної допомоги засудженим особам;

облаштування кімнати (медичного кабінету), спеціально обладнаного для проходження первинного медичного огляду;

проведення ремонтних робіт в приміщеннях медичної частини;

розміщення медичної частини в одному приміщенні;

забезпечити проведення ремонтних робіт в приміщеннях медичної частини;

висвітлення на стендах медичної частини актуальної інформації.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У Медичній частині первинний медичний огляд проводиться з порушенням законодавства.

Зі слів керівництва Установи, первинний огляд засуджених відбувається в одній із камер збірного відділення, яка не пристосована для такого огляду та потребує ремонту.

Відсутність в Установі кімнати (медичного кабінету), спеціально обладнаного для проходження первинного медичного огляду порушує вимоги Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого наказом Міністерства юстиції України, МОЗ від 15 серпня 2014 року № 1348/5/572, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2014 року за № 990/25767 (із змінами) та Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 червня 2019 року за № 633/33604

2. Обладнання кімнати в Установі, де проводиться первинний медичний огляд ув'язнених і засуджених, які прибувають до Установи, не відповідає нормам

національного законодавства, а саме наказу Міністерства юстиції України від 27 липня 2012 року № 1118/5 «Про затвердження Порядку забезпечення, обліку та експлуатації меблів, інвентарю і предметів господарчого призначення та норм їх забезпечення і експлуатації в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2012 року за № 1274/21586 (із змінами) (далі – Порядок). Медичний кабінет належним чином не обладнаний, знаходиться у вкрай незадовільному санітарно-гігієнічному стані і є непридатним для використання за призначенням.

Згідно з Порядком камери збірного відділення облаштовуються столом із двома лавами на довжину приміщення, гучномовцем, баком для питної води ємністю 15 літрів з водорозбірним краном, кришкою, кухлем і тазом, санвузлом, унітазом, змивним бачком, рукомийником, краном водорозбірним, полицею настінною для туалетних речей, вішалкою настінною на два гачки, килимком гумовим, урною для сміття, інвентарем для прибирання.

У порушення Порядку в Установі особи розміщуються у приміщеннях збірного відділення, які не забезпечені доступом до води, справним санвузлом, урною та інвентарем для прибирання. У камерах відсутнє природне та недостатньо штучного освітлення, відсутній доступ до свіжого повітря через відсутність вікон. Встановити точний час перебування осіб у збірному відділенні неможливо, оскільки відповідний облік не здійснюється.

3. Існуючий фонд приміщень Медичної частини є обмеженим і не забезпечує повною мірою потреби медичного персоналу та пацієнтів. Це призводить до перевантаження наявних ресурсів та може впливати на якість проведення обстежень та надання медичної допомоги.

Зокрема, в Медичній частині відсутній стаціонар, надається лише амбулаторна допомога, що не завжди достатньо при соматичних захворюваннях.

У рішенні «Поворозний проти України» та інших подібних рішеннях Європейського суду з прав людини наголошує, що державні органи повинні забезпечити оперативність і точність постановки діагнозу та лікування. А у випадку, коли це викликано погіршенням стану здоров'я – регулярність і систематичність нагляду та наявність плану терапевтичних заходів з метою ефективного лікування захворювань ув'язненої особи або запобігання їхньому ускладненню. Суд підкреслює, що медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має відповідати рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення, про що також наголошує і Європейський Комітет по запобіганню тортурам та нелюдському, або такому, що принижує гідність поведженню чи покаранню (далі – ЄКПТ).

4. У Медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) для осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин. Як наслідок такі особи позбавлені можливості отримувати належну медичну допомогу.

У доповіді до уряду України щодо проведеного візиту з 16 по 27 жовтня 2023 року (СРТ/Inf (2024) 20) ЄКПТ зауважив, що потрапляння до пенітенціарної установи є можливістю вирішити проблему, пов'язану з наркотиками, і тому

важливо, щоб відповідна допомога була запропонована всім зацікавленим особам; отже, в усіх установах має бути доступне відповідне медичне обслуговування.

5. Приміщення Медичної частини потребують ремонту (стіни та підлога мають місцями відлущену фарбу, відбиту кахельну плитку на панелях стін чим ускладнює дезінфекційну обробку приміщень), що порушує вимоги наказу МОЗ від 02.04.2013 № 259.

6. При вибіркового ознайомленні з медичними картами засуджених виявлено порушення у веденні медичної документації та дотриманні стандартів лікування ВІЛ-інфекції. А саме засудженому Г. та засудженому О., які отримують АРТ, у 2023 році змінено схему антиретровірусної терапії без належного обґрунтування, у порушення наказу МОЗ від 16.11.2022 № 2092 «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «ВІЛ-інфекція». Ці Стандарти передбачають, що зміна схеми лікування має бути обґрунтована клінічними показаннями (резистентність, непереносимість, побічні ефекти тощо). На дату візиту обидва засуджені вже знаходились на призначеній їм схемі лікування.

Без обґрунтованої зміни АРТ можливий розвиток медикаментозної стійкості вірусу та зниження ефективності лікування.

7. У порушення вимог пункту 1 глави II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом МОЗ від 01.02.2019 № 287, особи, які мають захворювання на туберкульоз перебувають в камерах, які не передбачені для ізолювання осіб з інфекційними захворюваннями, розміщені у режимному корпусі поруч з камерами інших ув'язнених, що порушує заходи інфекційного контролю та може призвести до поширення туберкульозної інфекції в Установі.

8. У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584, Медична частина не забезпечена необхідною кількістю стелажів, шаф, холодильників, піддонів, підтоварників з дотриманням необхідних умов освітлення, чим порушується зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення.

9. Уповноваженою особою Медичної частини в журнал постійного моніторингу умов зберігання лікарських засобів вносяться недостовірні показники температури. В приміщенні аптеки прилад для вимірювання температури та вологості (гігрометр) не заправляється водою та, як наслідок, не функціонує.

10. В Установі не створені належні умови для перебування маломобільних осіб, що є порушенням вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». Доступ до приміщень Медичної частини ускладнений через відсутність пандусів, підйомників, а також через наявність зависоких порогів, які перешкоджають вільному пересуванню. У Медичній частині відсутнє універсальне санітарно-гігієнічне приміщення, пристосоване для потреб маломобільних осіб. Такі умови значно ускладнюють доступ до медичної допомоги маломобільних груп населення, порушуючи їхнє право на охорону здоров'я та медичну допомогу.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Новгород-Сіверської міської медичної частини № 31 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Чернігівській області;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав засуджених осіб у діяльності Новгород-Сіверської міської медичної частини № 31 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Чернігівській області.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» забезпечити:

належне ведення медичної документації та дотримання стандартів медичної допомоги;

облаштування палат для лікування пацієнтів в умовах стаціонару;

облаштування кабінету замісної підтримувальної терапії для лікування осіб з поведінковими розладами внаслідок вживання опоїдів;

облаштування в Медичній частині ізолятора для осіб хворих на інфекційні захворювання;

доступність Медичної частини для вільного пересування маломобільних груп населення;

дотримання правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів.

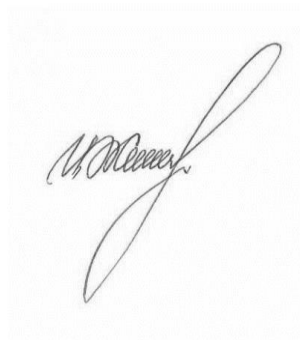
облаштування кімнати (медичного кабінету), спеціально обладнаного для проходження первинного медичного огляду;

проведення ремонтних робіт в приміщеннях Медичної частини.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв



Ірина ЖМАКА

Фото до звіту

Фото 1



Фото 2



Фото 3



Фото 4



Фото 5



Фото 6



Фото 7

